

בוני וקהל"יד מבכר גלעדי

עוד ב־1908, כאשר מניה וישראל שוחט היו פעילים באגודת ברגיורא שקדמה ל־ השומר, עלה בדעתה של מניה לתכנן שוד. יום אחד, בביתם של רחל ויצחק בן־צבי בירושלים, העלתה את הרעיון לראשונה:

... מניה היתה חסרת סבלנות. ביקשה את רחל שתצא איתה לרגע. יצאו למרססת וישבו על כסאות הקש הנמוכים. אמרה מניה ל־ רחל: "צריכים אנו כסף לנשק". הנמיכה את קולה והוסיפה: "מוכרחים להשיג כסף, אולי כאן בירושלים".

"בירושלים?" תממה רחל. מניה שיטחה לפניה את תכניתה: "לירוי שלים זורמים כספים למזרמים ולכנסיות הרוסיות. חייבים אנחנו לתפוס אחד מ־ משלוחים האלה". רחל הסתכלה בה ב־ תפיה. שוב מדברת מניה, חברת המחתרת הרוסית, שמעשי־שוד שימשו להם לעיתים מקור לימון פעולותיהם המחתריות.

הם עשקו אותנו, הרוסים במולדתם, עכשיו ישלמו קצת, הוסיפה מניה. רחל סרבה: "מעשה כזה אם יתגלה, עשוי לפגוע ביהודים ברוסיה וביחסים עם ה־ תורכים בארץ".

"לא יתגלה!" קבעה מניה בפסקנות. שוטטה כמה ימים בירושלים, ביקרה ב־ מזרמים כתיירת רוסית וחקרה את הנוזרים והכמרים. אחר כך חזרה לגליל וסיפרה על תכניתה — עד הפרט האחרון — לישראל. הוא נתן בה מבט חריף, קשה ואמר: "מניה — לא!".

... לא העלתה יותר את תכנית השוד. כעבור 15 שנים, ב־1923, חזרה מניה להגות בשוד.

כדי לממש את תוכניתיהם הרבות, צרי־ כים היו להרבה כסף — לקניית נשק ולבניית מחסנים נחוץ כסף, וכן להדרכה ושאר תוכניות שהיו. עכשיו בודדים

היו, לא מתנגשים אומנם עם ההגנה, אבל מרותקים ממנה. נסתתמו צינורות הכספים והם צריכים לכסף הרבה. פעם נדמה היה, כי ישיגו כסף רב בדרך פלא.

אמודאי מבית־זונות

מ אז כיום המלחמה נפוצה שמועות, ש־ התורכים, תוך כדי כהלת הנסיגה מפני האנגלים, הטביעו בתוך הירדן ארגוני זהב, שלא יכלו לקחת עימם. שוחט הטיל על יוסף נחמני, איש טבריה, לחקור בעניין זה וכמה ערבים "יודעי דבר" אישרו בפניו את הסיפור — ואחד מהם אפילו צייר מפת

המקום, אליו הושלכו הארגונים, לא רחוק משפך הירמוך.

מניה קיבלה עליה לבדוק, ומייד הפעילה את דמיונה ואת כישרון הארגון שלה. זליג שטרומן, איש "הקיבוץ", היה או חבר בפלוגה של גדוד העבודה שחנה בחיפה. ערב אחד הגיעה מניה לעיר, קראה אותו אליה וסיפרה לו על הוהב שבירדן. ב־ חיפה, אמרה לו, נמצא אמודאי יוני בשם גריגוריוס, ואותו צריך לגייס לעניין מבלי לעורר תשומת־לב רבה.

אותו אמודאי עושה את רוב זמנו בבית־ מרוח, שהוא גם בית־זונות — זליג נדהם לשמוע מילה זו מפי מניה — ומניה ביקשה שילך לשם, ויצג את עצמו כשליח אחיה, שנחזק לו אמודאי.

... הם יצאו לירדן, למקום שם צריכים היו להימצא ארגוני הזהב, לפי המפה. תפס כל אחד את מקומו. מניה, לבושה בסרפן כתמידי, היתה מליאת תקווה. אותו יום היה חם מאוד. כולם הזיעו הרבה, ואילו מניה, שנודעה כחובבת תמטינים, פלטה אנתות־ הגאה יהודיות "מחיה נפשות".

ירד האמודאי לנהר, ושוליה שלו, בעזרת הבחורים, מסובב את הידית, כדי לספק לו אוויר. פסקה הידית לפעול. בכוחות משותפים הפעילוה מחדש והאמודאי המ־ שיך בחיפושיו בקרקעית הנהר.

תחילת ה"אקס"

י מרו מניה והבחורים על הגדה, מתו־ חים לצאת אמודאי, שנעלם במים לשעה ארוכה, וחברו — אדם קשיש — מבלי שיתהה מה מחפשים הם כאן, מסובב את הידית במנוטוניות. לבסוף עלה האמודאי מן המים והכריז: אין שום ארגונים בנהר. חזרו איש למחנהו וביתו, והוזהב, אם אומנם הושלך לשם, נשאר במקומו. ר־ בינתיים, מניין ימצא הכסף להוצאות ה־ רבות ולתוכניות הרבות?

אירגון השומר — בראשיתו

מול בוני וקלייד, צמד השודדים האמריקאים, שהפכו כבר לחלק מהפולקלור של ארצות־ הברית, אין ההיסטוריה של הישוב בארץ־ישראל יכולה להציג גיבורים דומים. אבל אם היה בה צמד שעלילותיו הן מרתקות ונוגעות ללב כשי־ פורם של בוני וקלייד, היו אלה מניה וישראל שוחט, ממייסדי "השומר".

גם הם אחזו בנשק, היו קשורים במעשי־רצח ומעשי־שוד. אבל הם היו אידיאליסטים. ואם תיכננו שוד, עשו זאת כדי לרכוש נשק לכוח העברי המזוין הראשון בארץ־ישראל. במשך עשרות שנים עטפו ותיקי "השומר" את עצמם בשתיקה בכל הנוגע למיבצע־שוד אלה. השבוע, כשהופיע ספרו של העיתונאי שלמה שבא "העוסק בחייהם של מניה וישראל שוחט, נחש־ פה פרשת השוד הפוליטי הראשון בארץ־ישראל. זהו הפרק בספרו של שלמה שבא, העוסק בתיאור מפורט של מעשה השוד:

* שבט הנועזים, קורות מניה וישראל שוחט ו־ חבריהם בהשומר; הוצאת ספריית פועלים, 424 ע.